

مبانی تنبک‌نوازی

محمد جعفر قاضی عسکر
بخش تئوری: پوریا پاکشیر

جلد اول

Shiraz-Beethoven.ir

مقدمه

کتاب پیش رو جلد اول از مجموعه شش جلدی **مبانی تنبک‌نوازی** است. این کتاب شامل قطعات تمرینی‌ای است که برای هنرجوی مبتدی تنبک طراحی شده. در طراحی و تدوین این تمرین‌ها و قطعات نکاتی مد نظر بوده که عبارتند از:

۱- **حرکت‌شناسی:** ساز تنبک از این نظر یکی از دشوارترین سازهای کوبه‌ای جهان به شمار می‌رود. اگرچه در تعداد حرکت‌های اصلی این ساز اختلاف نظر وجود دارد، به اعتقاد نگارنده تعداد آن‌ها ده عدد است؛ البته حرکت‌های فرعی بی‌شماری نیز می‌توان برای آن در نظر گرفت. باید توجه داشت که موقعیت و شکل دست در هر کدام از این حرکت‌های اصلی با دیگری متفاوت، و حتی گه‌گاه مخالف و متضاد است. در مراحل ابتدایی و آغازین آموزش، آموختن هم‌زمان و یا همراه با هم هر کدام از این حرکت‌ها می‌تواند آسیب‌های جدی و ماندگار به آکول^۱ نوازنده وارد کند. برای مثال، حرکت **تم** (که در آن دست در حالت نیمه‌مشت است) و حرکت **بک** (که برخلاف **تم**، شکل دست کاملاً باز و کشیده است) نباید همراه با هم آموزش داده شوند. ضرورت توجه به این مسئله مهم، در طراحی تمرینات این کتاب از دغدغه‌های اصلی نگارنده بوده است.

۲- **پرورش خلاقیت:** پرورش استعداد، خلاقیت و نبوغ فردی و ذاتی یک هنرجو را می‌توان اصلی‌ترین هدف و غایت تمامی تمرین‌ها، اتودها و متدهای آموزشی دانست. در طراحی و تدوین مجموعه تمرین‌های پیش‌رو کوشش شده است تا از همان آغاز و در ضمن آموزش تمرین‌های اولیه و آغازین، پرورش و رشد فردیت و جوهره ذاتی هنرجو مد نظر قرار گیرد تا او بتواند به کشف ابعاد جدیدی در نوازندگی نایل شود، آموختن نت‌نویسی را آغاز کند، و هم‌زمان با تمرین‌های عملی، با جدیت پیگیر مباحث تئوری باشد. از این رو جابه‌جا و لابه‌لای درس‌های کتاب فرصت‌هایی برای طراحی تمرین و یا قطعه به هنرجو داده شده است.

۳- **تمرینات آینه‌ای:** آشنایی با مقوله و مبحث موازی‌نوازی نیز از دغدغه‌های آموزشی نگارنده در طراحی تمرینات این کتاب است. موازی‌نوازی موجب فعال شدن دو نیم‌کره مغز به یک میزان، و همچنین یکسان‌سازی ظرفیت اجرایی برای هر دو دست می‌گردد. در این مجموعه تمریناتی طراحی شده که در صورت پرداخت و اجرا می‌تواند به رشد توانایی و عملکرد مشابه و یکسان دو دست به صورت موازی در اجرای فیگورها و جمله‌های مختلف بینجامد.

Shiraz-Beethoven.ir

نحوه نشستن و گذاشتن تنبک روی پا:

تصویر ۱

۱- از صندلی بدون دسته استفاده کنیم.
 ۲- ارتفاع صندلی متناسب با قدمون باشد، به این صورت که در حال نشستن روی صندلی زانوها مون هم سطح نشیمن‌گاه باشن. اگه زانوها کمی بالاتر قرار بگیرن، چه بهتر.

۳- برای جلوگیری از آسیب باید از صندلی پشتی‌دار استفاده کنیم. جوری که روی لبه صندلی بنشینیم و سعی کنیم گودی کمر رو با بالش پر کنیم.

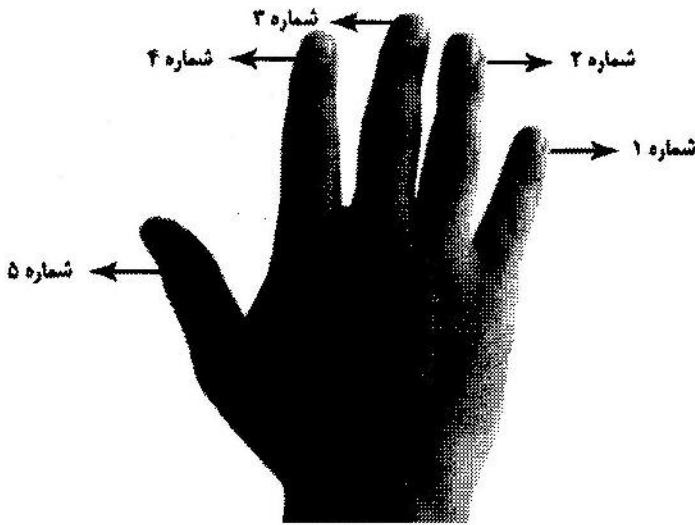
در کل باید بگم که انتخاب یک صندلی مناسب برای تمرین می‌تونه خیلی مهم باشه؛ چرا که قراره موقع تمرین بیشترین احساس راحتی و کمترین میزان انقباض عضلانی رو داشته باشیم.

خب، حالا بعد از این مرحله می‌ریم سراغ نحوه قرار دادن تنبک روی پا.

در گذشته توصیه می‌شد که نوازنده‌های راست‌دست تنبک رو سمت چپ قرار بدن و چپ‌دست‌ها سمت راست. ولی این روزها با پیشرفت ویژه نوازندگی این ساز و دیدگاه یکسانی که به عملکرد هر دو دست پیدا شده، خیلی فرق نمی‌کنه که ساز رو کدام سمت قرار بدیم.

اگه دقت کرده باشی در صفحه قبل ساختمان تنبک رو معرفی کردم. حالا سعی کن اون بخش از ساختمان تنبک رو که با اسم تغییر نشون داده شده روی یکی از پاها بذاری و به پهلو نزدیک کنی و قسمت بدنه رو بین زانوها قرار بدی و بالای تنبک رو به اون یکی پات تکیه بدی.

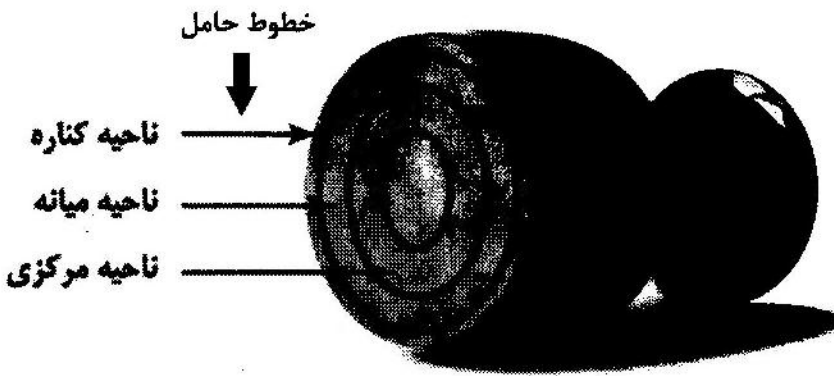
نشانه دست بالا و دست پایین و شماره انگشتها :

تصویر ۳

در نت نویسی ساز تنبک، حرکات دست بالا رو با علامت V و حرکات دست پایین رو با A نشون می‌دیم و اگه به تصویر شماره ۳ توجه کنی می‌بینی که هرکدوم از انگشت‌های دستمون شماره خاص خودشون رو دارن. (تصویر ۳)

نواحی پوست تنبک و ارتباط آن با خطوط حامل :

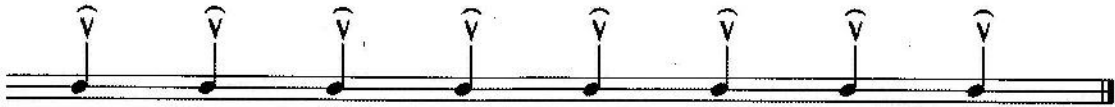
تصویر ۴

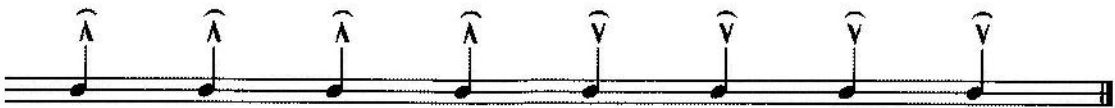
در تنبک نوازی، خطوط حامل که حمل کننده نت‌های ما هستن با سه خط نشون داده می‌شن. این خط‌ها ناحیه تقریبی پوست تنبک رو به ما نشون می‌دن، ولی باید توجه کنی که جنس صدای تولید شده از هر

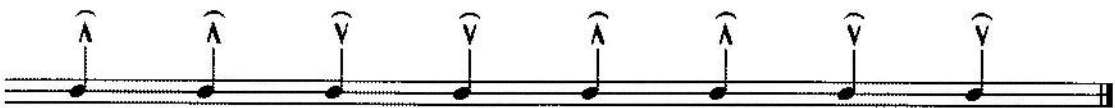
حرکت هم در جای گیری نت روی یکی از خطوط حامل مؤثره. مثلاً حرکت تم و هشت ریز تقریباً در یک محدوده اجرا می‌شن، ولی چون تم صدای بم‌تری داره روی خط پایین نوشته می‌شه و هشت ریز روی خط وسط. حرکاتی مثل بک و پلنگ (بشکن) که صدای زیرتری دارن روی خط بالا نوشته می‌شن. (تصویر ۴)

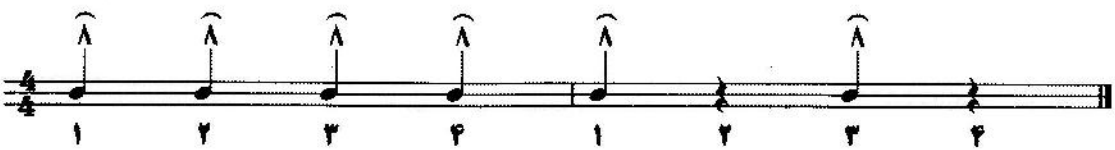
♩ = 60-...

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.